

ความต้องการใช้บริการห้องสมุดของข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

นางสาว นลินี วงศ์อนันต์ชัย

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณาธิการศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๒

ISBN 974-562-266-4

007735

๑๕๗๑๗๑๘๖

THE NEEDS FOR LIBRARY SERVICES OF THE NATIONAL RESEARCH COUNCIL STAFF

Miss Nalinee Vongthanachai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1983

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความต้องการใช้บริการห้องสมุดของข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการ
 วิจัยแห่งชาติ
 โดย นางสาว นลินี วงศ์อนันชัย
 ภาควิชา บรรณาธิการค่าสตอร์
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรถพิมล กุลบุญ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
 ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....*นลินี วงศ์*..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองศาสตราจารย์ ดร. สุประดิษฐ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....*ดร. ณัฐ ไกร*..... ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มล. จ้อย นันทีรัชรินทร์)

.....*นร. ว.*..... กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรถพิมล กุลบุญ)

.....*教授 ศุภารักษ์*..... กรรมการ
 (อาจารย์ ชลธิชา สุทธิณรัตน์กุล)

.....*นาย สมจิตต์ แวนทอม*..... กรรมการ
 (นาย สมจิตต์ แวนทอม)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความต้องการใช้บริการห้องสมุดของข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการ
วิจัยแห่งชาติ

ชื่อผู้สืบ นางสาว นลินี วงศ์อรุณรักษ์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรภพิมล กุลบุญ

ภาควิชา บรรณาธิการศาสตร์

ปีการศึกษา ๒๕๖๔

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการใช้บริการห้องสมุด ตลอดจนปัญหา
ความคิดเห็น และความต้องการของข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เพื่อ¹
นำผลจากการศึกษามาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดบริการของห้องสมุดสำนักงานฯ

ในการดำเนินการวิจัย ได้สร้างแบบสอบถามถึงข้าราชการสำนักงานฯ ที่ทำงานใน
ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่เคราะห์โครงการวิจัย เจ้าหน้าที่เศรษฐศาสตร์ เจ้าหน้าที่บริหารงาน
เผยแพร่ นักวิชาการเผยแพร่ เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม นักวิทยาศาสตร์ วิศวกรและเจ้าหน้าที่
ระบบงานคอมพิวเตอร์ รวม ๑๐๖ คน ได้รับแบบสอบถามคืนมา ๘๙ ชุด คิดเป็นร้อยละ
๘๓.๙%

ผลจากการวิจัยปรากฏว่ามีข้าราชการที่ไม่ใช้ห้องสมุดสำนักงานฯ เสียงส่วนน้อย
เท่านั้น สำหรับเจ้าหน้าที่เคราะห์โครงการวิจัยมีเหตุผลสำคัญในการไม่ใช้ห้องสมุดคือ²
ไม่มีเวลา ในขณะที่ข้าราชการในตำแหน่งอื่น ๆ ระบุว่าใช้ห้องสมุดอื่นเป็นประจำอยู่แล้ว
ส่วนข้าราชการที่เคยใช้ห้องสมุดสำนักงานฯ นั้น มีรัฐประสังค์สำคัญคือ

เพื่อยืดหยุ่นสื่อและสิ่งพิมพ์ค้าง ๆ ข้าราชการส่วนใหญ่มาใช้ห้องสมุดนาน ๆ ครั้ง และ
ชอบใช้ห้องสมุดเวลาที่ต้องการค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่งทันที สำหรับวิธีการค้นหาหนังสือ³
ที่ต้องการ เจ้าหน้าที่เคราะห์โครงการวิจัยใช้รีชิกาณบดรายการ ข้าราชการทั้ง ๒ กลุ่มใช้
ในขณะที่ข้าราชการในตำแหน่งอื่น ๆ ใช้รีชิกาณบดรายการ ข้าราชการทั้ง ๒ กลุ่มใช้
รายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ สูงกว่าสิ่งพิมพ์ประจำอื่น ส่วนบริการที่ข้าราชการใช้
สูงกว่าบริการอื่น ศูนย์บริการยืม รองลงมาได้แก่ บริการอ่านในห้องสมุด

ในด้านการจัดบริการของห้องสมุดสำนักงานฯ ส่วนใหญ่ยังไม่สนองความต้องการของข้าราชการ ยกเว้นเวลาทำการของห้องสมุด สำหรับค้านที่เป็นปัญหานั้น ข้าราชการมีความคิดเห็นว่าห้องสมุดมีสถานที่ศักดิ์และจำนวนรัฐบุคคลภายนอกที่ไม่พอเพียง รวมทั้งระบบจัดเก็บสิ่งพิมพ์ที่ล่าຍระบบเกินไป และได้เสนอแนะให้ห้องสมุดเพิ่มจำนวนบุคลากร และสิ่งพิมพ์ทุกสาขาและทุกประเภท ตลอดจนมีความเห็นว่าห้องสมุดควรปรับปรุงบริการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีอยู่

สำหรับความต้องการบริการและกิจกรรมของห้องสมุดนอกเหนือจากที่มีอยู่ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์โครงการวิจัยต้องการให้ห้องสมุดสำนักงานฯ จัดบริการข้อมูลทันสมัยที่เลือกตามความสนใจของผู้ใช้ ส่วนข้าราชการในตำแหน่งอื่น ๆ ต้องการการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่องสูงกว่าบริการอื่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารสำนักงานฯ ศือ ควรจัดให้ห้องสมุดมีสถานที่ที่เหมาะสมกว่าปัจจุบัน โดยมีเนื้อที่ห้องสมุดที่ได้สัดส่วนกับจำนวนผู้ใช้บริการและการขยายตัวของห้องสมุด ตลอดจนควรกำหนดนโยบายที่แน่นอนเกี่ยวกับขอบเขตของทรัพยากรและบริการของห้องสมุด

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารห้องสมุด ศือควรกำหนดระบบจัดเก็บสิ่งพิมพ์ให้แน่นอน ควรพิจารณางบประมาณเพื่อเพิ่มจำนวนรัฐบุคคลภายนอกที่มีอยู่กองของอื่น ๆ ของสำนักงานฯ ใน การรวบรวมเอกสารการวิจัยจากหน่วยงานวิจัยต่าง ๆ ควรเพิ่มจำนวนบุคลากรห้องสมุด โดยเฉพาะบุคลากรระดับเจ้าหน้าที่ห้องสมุดและผู้ที่มีความรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ รวมทั้งควรล็อกเสริมบุคลากรห้องสมุดให้มีโอกาสศึกษาต่อหรือฝึกอบรมเพิ่มเติมในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะสำหรับบรรณาธิการศือ ควรปรับปรุงการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับทรัพยากรและบริการห้องสมุด ควรปรับปรุงบริการต่าง ๆ ที่มีอยู่ ตลอดจนควรจัดบริการเพิ่มขึ้น ได้แก่ บริการข้อมูลทันสมัยที่เลือกตามความสนใจของผู้ใช้ และการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่องซึ่งข้าราชการมีความต้องการสูงกว่าบริการอื่น

Thesis Title   The Needs for Library Services of the National
 Research Council Staff
 Name   Miss Nalinee Vongthanachai
 Thesis Advisor   Assistant Professor Panpimon Koonlaboon
 Department   Library Science
 Academic Year   1982

This research aimed at studying the use of library services of the National Research Council (NRC) staff together with their problems, opinions and needs concerning library services. The findings would be used as a guideline to improve the NRC library services.

Data were collected from 89 completed questionnaires, or 83.96 % of the total 106 questionnaires, sent to the NRC staff which consisted of the research project analysts, foreign relations officers, dissemination management officer, dissemination technical officers, training officers, scientists, engineers and computer programmers.

It was found that a number of non-users was small. The main reason of the research project analysts in not using the library was having no time while the officers in other positions stated that they used other libraries.

The NRC library users used the library primarily for borrowing books and publications. The frequency in using the library was occasional. The users only came when need arose for immediate search for information. For the methods of literature searching, the research project analysts liked to ask for assistance from the library personnel while the officers in other positions preferred using card catalog. Research reports and

theses were publications the NRC staff mainly used. And the highly used services were circulation and reading service respectively.

As to their problems, the result showed that the actual services did not fulfill the needs of the NRC staff except the library hours. They indicated that the library space and facilities were inadequate and systems for collection organization were too numerous; and suggested that library personnel should be increased as well as the acquisition of publications in many more types and subjects. Improvement of the library services and activities was also recommended.

In addition to the actual library services and activities, the research project analysts wanted the library to provide the selective dissemination of information (SDI) service while the officers in other positions desired subject bibliographies compilation than any other services.

Recommendations

Recommendation to the NRC administrators is to provide more suitable library location with adequate space in proportion to the number of the users and the projected expansion of the library. Stated solid policy upon the scope of library resources and services is also recommended.

Chief librarian is recommended to settle more suitable systems for collection organization; to acquire more budget to be sufficient for the procurement of additional facilities; to cooperate with other NRC divisions in order to obtain more research publications from other research agencies; and to increase library personnel especially non-professional staff and subject specialists. Promotion of library personnel by providing them opportunities to be trained in appropriate educational

program is recommended as well.

Recommendation to the librarians is to improve public relations about library resources and services; and also to improve other actual services and activities. Additional suggestion is to provide the SDI service and subject bibliographies compilation which the NRC staff highly require.

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือของข้าราชการล้านักงานคณะกรรมการ
วิจัยแห่งชาติ ในการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ในการตอบแบบสอบถาม ตลอดจนในการช่วยแจก
และรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณท่านที่มีส่วนเหลือไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณต่อผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณพิมล ฤลวนุช
อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำทำผลลัพธ์ แก้ไขงานวิจัยนี้ด้วยดีตลอดมา
รวมทั้งขอกราบขอบพระคุณต่อผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มล.จ้อย นันทิวัชรินทร์
อาจารย์ชลทิชา สุทธินิรันดร์กุล และนายสมจิตต์ แสนหมอม หัวหน้ากองบริการเอกสาร
และห้องสมุด ผู้เป็นประธานและกรรมการตรวจงานวิจัยฉบับนี้ทุกท่าน

นลินี วงศ์อนันต์ชัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน้า

บทศดย์อภาษาไทย	๕
บทศดย์อภาษาอังกฤษ	๖
กิตกรรมประภาก	๗
รายการตารางประกอบ	๘
บทที่	
๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาของปัจจุบัน	๑
รัฐบุรีสังค์ของ การวิจัย	๒
สมมติฐาน	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๓
วิธีดำเนินการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	๔
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕
นิยามศพที่ใช้ในการวิจัย	๕
๒ ห้องสมุดเฉพาะและบริการ	๗๗
บริการและกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องสมุดเฉพาะ	๗๗
กองบริการเอกสารและห้องสมุด สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	๗๐
๓ วิธีดำเนินการวิจัยและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๗
กลุ่มประชากร	๗๗
การสร้างแบบสอบถาม	๗๗
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๗๘
การวิเคราะห์ข้อมูล	๗๘
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๙
๔ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและขอเสนอแนะ	๗๐
สรุปผลการวิจัย	๗๐
อภิปรายผล	๗๔

	หน้า
ข้อเสนอแนะ	๘๘
แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต	๙๓
บรรณานุกรม	๙๔
ภาคผนวก	๙๕
ประวัติผู้เขียน	๑๗๗

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่

หน้า

๑	จำนวนประชากรตัวอย่างและจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	๓๘
๒	ข้าราชการผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศศักดิ์ เป็นร้อยละ	๔๐
๓	ข้าราชการผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามช่วงอายุศักดิ์ เป็นร้อยละ	๔๙
๔	ข้าราชการผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับเวลาทำงานในสำนักงานฯ ศักดิ์ เป็นร้อยละ	๔๙
๕	ข้าราชการผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยและไม่เคยใช้ห้องสมุดสำนักงานฯ ศักดิ์ เป็นร้อยละ	๔๗
๖	ข้าราชการที่เคยและไม่เคยใช้ห้องสมุดสำนักงานฯ จำแนกตามเพศ ศักดิ์ เป็นร้อยละ	๔๗
๗	ข้าราชการที่เคยและไม่เคยใช้ห้องสมุดสำนักงานฯ จำแนกตามช่วงอายุศักดิ์ เป็น ร้อยละ	๔๕
๘	ข้าราชการที่เคยและไม่เคยใช้ห้องสมุดสำนักงานฯ จำแนกตามระดับเวลา ทำงานในสำนักงานฯ ศักดิ์ เป็นร้อยละ	๔๕
๙	เหตุผลของข้าราชการที่ไม่เคยใช้ห้องสมุดสำนักงานฯ ศักดิ์ เป็นร้อยละ	๔๖
๑๐	รัตภูประลักษณ์ในการใช้ห้องสมุดของข้าราชการที่เคยใช้ห้องสมุดสำนักงานฯ ศักดิ์ เป็นร้อยละ	๔๗
๑๑	ความที่ในการเข้าใช้ห้องสมุดของข้าราชการศักดิ์ เป็นร้อยละ	๔๙
๑๒	ช่วง เวลา ต่าง ๆ ที่ข้าราชการชอบใช้ห้องสมุดศักดิ์ เป็นร้อยละ	๕๐
๑๓	วิธีการค้นหาหนังสือที่ต้องการจากห้องสมุดของข้าราชการศักดิ์ เป็นร้อยละ	๕๐
๑๔	ค่า เฉลี่ยน้ำหนักการใช้สิ่งพิมพ์ของห้องสมุดสำนักงานฯ ของข้าราชการ	๕๑
๑๕	ค่า เฉลี่ยน้ำหนักการใช้บริการและกิจกรรมของห้องสมุดสำนักงานฯ ของ ข้าราชการ	๕๒
๑๖	ค่า เฉลี่ยน้ำหนักปัญญาด้านอาคารสถานที่	๕๕
๑๗	ค่า เฉลี่ยน้ำหนักปัญญาด้านรัฐบุคคลภารท	๕๕
๑๘	ค่า เฉลี่ยน้ำหนักปัญญาด้านสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ	๕๕
๑๙	ค่า เฉลี่ยน้ำหนักปัญญาด้านระบบจัดเก็บลิ้งพิมพ์และเครื่องซ่วยคัน	๕๕

ตารางที่		หน้า
๒๐	ค่า เฉลี่ยน้ำหนักปัจจุบันด้านบริการและกิจกรรมต่าง ๆ	๔๙
๒๑	ค่า เฉลี่ยน้ำหนักปัจจุบันบุคลากรที่ให้บริการ	๕๖
๒๒	ค่า เฉลี่ยน้ำหนักปัจจุบันเวลาทำการของห้องสมุด	๕๖
๒๓	ค่า เฉลี่ยน้ำหนักความต้องการใช้บริการห้องสมุดสำนักงานฯ ของข้าราชการ	๕๙

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย